

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

**Komisja
Administracji
i Spraw
Wewnętrznych**

■ **PODKOMISJI STAŁEJ DO SPRAW
ROZWOJU I PROMOCJI OCHOTNICZYCH
STRAŻY POŻARNYCH
(NR 15)
z dnia 24 kwietnia 2025 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych

– podkomisji stałej do spraw rozwoju i promocji ochotniczych straży pożarnych (nr 15)

24 kwietnia 2025 r.

Podkomisja stała do spraw do spraw rozwoju i promocji ochotniczych straży pożarnych, obradująca pod przewodnictwem posła Bartosza Romowicza (**Polska 2050-TD**), przewodniczącego podkomisji, rozpatrzyła:

– **informację na temat roli i zadań ochotniczych straży pożarnych w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej.**

W posiedzeniu wzięli udział: **Marek Krawczyk** podsekretarz stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów wraz ze współpracownikiem, **Robert Klonowski** zastępca dyrektora Departamentu Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, **Grzegorz Szyszko** zastępca komendanta głównego Państwowej Straży Pożarnej wraz ze współpracownikiem oraz **Anna Wesołowska** dyrektor zarządu wykonawczego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej wraz ze współpracownikiem.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Igor Amarowicz** i **Kamila Pawluczuk** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Bartosz Romowicz (Polska 2050-TD):

Dzień dobry, otwieram posiedzenie podkomisji stałej do spraw rozwoju i promocji ochotniczych straży pożarnych.

Witam serdecznie naszych zaproszonych gości. Witam pana Marka Krawczyka, podsekretarza stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Witam zastępcę komendanta głównego Państwowej Straży Pożarnej, pana starszego brygadiera Grzegorza Szyszko. Witam zastępcę dyrektora Departamentu Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego Ministerstwa Administracji, pana Roberta Klonowskiego. Witam wszystkich państwa dyrektorów departamentów. Witam wszystkich państwa, którzy są zainteresowani tematami OSP.

W dzisiejszym porządku dziennym mamy informację na temat roli i zadań ochotniczej straży pożarnej w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej. Będę prosił o zabranie głosu pana Roberta Klonowskiego, zastępcę dyrektora Departamentu Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Będę również prosił o głos przedstawicieli zarządu głównego Związku Ochotniczej Straży Pożarnej.

Szanowni państwo, dlaczego dzisiaj poruszamy ten temat? Bardzo dużo mówi się na temat roli i zadań OSP w temacie ochrony ludności i obrony cywilnej, natomiast strażacy pytają o to, jaka de facto będzie ich rola. Pytają o to, w jaki sposób będą zaangażowani w proces legislacyjny, a dalej także w proces wdrażania przepisów ustawy. Dzisiaj chcielibyśmy o tym porozmawiać. Cieszę się, że państwo chcą o tym rozmawiać, bo to jest bardzo, bardzo ważne. Naszej dyskusji przysłuchuje się pan minister Marek Krawczyk. Panie ministrze, wierzę, że w ramach środków, które posiada prezes Rady Ministrów, a dalej minister ds. społeczeństwa obywatelskiego, pani Adriana Porowska, znajdziemy jednak środki, które będą stricte przeznaczone dla OSP. Wierzę, że z tego wynika pana obecność i chęć przysłuchania się temu, jak ważne są OSP w systemie obrony cywilnej i nie tylko. Wierzę ciągle, że będziemy mieli możliwość wygospodarowania w kolejnych latach po 2026 roku specjalnego naboru dotyczącego OSP w ramach Narodowego Instytutu Wolności. Dziękuję więc za obecność, bo to jest bardzo, bardzo ważne.

Udzielam głosu panu Robertowi Klonowskiemu, zastępcy dyrektora Departamentu Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Zastępca dyrektora Departamentu Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji Robert Klonowski:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Rzeczywiście temat jest ważny. Temat jest bardzo obszerny i bardzo rozwojowy, więc niech państwo pozwolą, że nakreślę najpierw tło. Nakreślę, w jakim jesteśmy obecnie momencie, jak wygląda wdrażanie ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej oraz jak w tym kontekście lokują się ochotnicze straże pożarne oraz Związki Ochotniczych Straży Pożarnych.

Wejście w życie ustawy z dnia 5 grudnia o ochronie ludności i obronie cywilnej wzmacnia system obrony kraju i stanowi dopełnienie ustawy o obronie ojczyzny, jak również umożliwia udzielanie wsparcia przez organizacje pozarządowe w ramach systemu ochrony ludności i obrony cywilnej. Dotychczasowe doświadczenia związane z czasem pandemii czy wojną na Ukrainie pokazują, że działania na rzecz bezpieczeństwa wymagają trwałego, nieograniczającego się jedynie do świadczeń współdziałania władzy publicznej z organizacjami pozarządowymi. Ważną obszarem jest też współdziałanie pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego na poziomie horyzontalnym i wertykalnym. Współpraca jest niezbędna na różnych etapach planowania realizacji zadań związanych z szeroko rozumianą ochroną ludności. Właśnie dlatego konstrukcja systemu ochrony ludności została oparta o istniejące struktury, tak aby optymalnie wykorzystać istniejące zasoby obejmujące w szczególności potencjał państwowej straży pożarnej, ochotniczych straży pożarnych, struktur zarządzania kryzysowego w systemie powiadamiania ratunkowego, państwowego ratownictwa medycznego, podmiotów leczniczych oraz innych organizacji pozarządowych. Na każdym etapie realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej organy administracji publicznej powinny współpracować ze społeczeństwem obywatelskim i dążyć do pełnego wykorzystania potencjału i zasobów służb i instytucji oraz organizacji pozarządowych, zarówno w zapobieganiu zagrożeniom, jak i przeciwdziałaniu ich skutkom.

Jednostki OSP, podobnie jak wiele innych straży pożarnych, na mocy ustawy są podmiotami ochrony ludności. Mówi o tym art. 17. Ochotnicze straże pożarne jako podmioty ochrony ludności, co do zasady wykonują zadania ochrony ludności i obrony cywilnej w ramach swojej właściwości, zgodnie ze swoimi statutami. Zgodnie z art. 5 ustawy o OSP są zobowiązane do współpracy z właściwymi organami ochrony ludności i obrony cywilnej stosownie do swoich możliwości, kompetencji i obszaru działania oraz zakresu działania ujętego w planach, o których mowa w ustawie o zarządzaniu kryzysowym i planach w ciągłości działania. Jednostki OSP ściśle współpracują z wójtem, burmistrzem czy prezydentem miasta w zakresie realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej.

Jako podmioty ochrony ludności, OSP będą otrzymywały zalecenia odnośnie do rodzajów i ilości zasobów ochrony ludności utrzymywanych przez te podmioty. Jednocześnie należy zauważyć, że nowa ustawa o ochronie ludności i obronie cywilnej dokonała nowelizacji ustawy o ochotniczych strażach pożarnych poprzez dopisanie w art. 1 wyżej wymienionej ustawy ust. 5 w brzmieniu: „ochotnicze straże pożarne są podmiotami ochrony ludności i obrony cywilnej”. Dopisano również, że do zadań ochotniczych straży pożarnych należy w szczególności podejmowanie działań w celu ochrony życia, zdrowia, dóbr kultury, mienia lub środowiska przez udział w ochronie ludności i obronie cywilnej. Ponadto zmieniona została ustawa z dnia 24 sierpnia o ochronie przeciwpożarowej, m.in. poprzez dopisanie nowego rodzaju działań, tj. działań pomocowych. Przez działania pomocowe rozumie się każdą czynność niebędącą działaniem ratowniczym wykonywanym w ramach pomocy doraźnej lub pomocy humanitarnej w rozumieniu ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej.

Ponadto rozszerzeniu uległa definicja działań ratowniczych, rozumiana jako każda czynność podjęta w celu niezwłocznej likwidacji nagłych zagrożeń dla życia, zdrowia, dóbr kultury, środowiska i mienia występujących z powodu powstania pożaru, wystąpienia klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia. Zatem z chwilą wejścia w życie ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej zadania, które OSP i tak w większości realizowały dotychczas w zakresie pomocy osobom potrzebującym oraz dbania o zdrowie i życie ludności cywilnej,

ukonstytuowały się, gdyż zostały wpisane w ustawę, a także w ich statuty. Jednocześnie oznacza to, że tych zadań jest więcej. Ochrona ludności to katalog wielu różnych działań i zadań wynikających z ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej, o czym mówi art. 4 tej ustawy.

Ważnym obszarem, w którym widzimy ważną rolę do odegrania przez OSP, jest obszar szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej. Organy ochrony ludności będą prowadziły szkolenia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej dla podmiotów ochrony ludności, zrzeszeń przedsiębiorców oraz ludności. Art. 52 ustawy mówi, że podmioty ochrony ludności – a w szczególności jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej, Związek Ochotniczych Straży Pożarnych, PCK i Rządowe Centrum Bezpieczeństwa – wspomagają organy ochrony ludności w organizacji zajęć pozaszkolnych oraz innych form edukacji. Ochotnicze straże pożarne będą także wspomagać organy ochrony ludności w organizacji ćwiczeń ochrony ludności i obrony cywilnej. Mówi o tym art. 53 ust. 5: „Podmioty ochrony ludności, w szczególności jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej, ochotnicze straże pożarne, Związek Ochotniczych Straży Pożarnych i Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, wspomagają organy ochrony ludności w organizacji ćwiczeń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej”. W ćwiczeniach ochrony ludności i obrony cywilnej uczestniczą stosownie do potrzeb różne podmioty ochrony ludności.

Jeżeli chodzi o finansowanie działań ochotniczych straży pożarnych w obszarze ochrony ludności i obrony cywilnej, system co do zasady nie ulega zmianie. Jednostki OSP będą, jak do tej pory, finansowane m.in. z budżetu państwa w trybie przewidzianym w art. 32 ustawy o Ochotniczych Strażach Pożarnych. Jednostki samorządu terytorialnego mogą również przekazywać OSP dodatkowe środki pieniężne, także w formie dotacji. Ustawa stanowi, że koszty realizacji zadań określonych w ustawie są pokrywane w ramach środków będących w dyspozycji właściwych dysponentów części budżetu państwa. Środki te będą przeznaczone na finansowanie lub dofinansowanie organów ochrony ludności i podmiotów ochrony ludności, czyli również OSP, w zakresie realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej. Środki te mogą być wydane m.in. na rozwój krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, ochotniczych straży pożarnych i podmiotów ochrony ludności. Sprzęt do działań ratowniczych przeznaczony dla podmiotów ochrony ludności i organizacji pozarządowych, w tym krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, jak również dla jednostek ochrony przeciwpożarowej, będzie finansowany w ramach przedsięwzięć ujętych w programie ochrony ludności i obrony cywilnej.

Co istotne, przewiduje się również, że w najbliższych latach będzie więcej używanych i sprawnych technicznie samochodów pożarniczych możliwych do pozyskania z zasobów Państwowej Straży Pożarnej na podstawie art. 31 ustawy o ochronie przeciwpożarowej. W związku z powyższym, w sytuacji nieuzyskania dofinansowania w 2025 roku jednostki OSP będą mogły złożyć formalny wniosek do właściwego organu, czyli właściwego terytorialnie komendanta wojewódzkiego PSP, zgodnie z obowiązującą procedurą w zakresie przekazywania zbędnych pojazdów pożarniczych dla jednostek OSP. Następnie należy oczekiwać na decyzję wyżej wymienionego organu w sprawie uznania danego sprzętu za zbędny. W każdym przypadku wnioskowania o sprzęt lub środki finansowe sugeruje się w pierwszej kolejności nawiązanie kontaktu i współpracy z właściwą miejscowo, ze względu na teren działania jednostki OSP, komendą powiatową i miejską PSP.

Tak jak wspominałem, obecnie kończymy prace nad programem ochrony ludności i obrony cywilnej na lata 2025–2026. Jest to program finansowy, czyli dokument wykonawczy do ustawy, który pokazuje, w jaki sposób będą wydawane środki finansowe w tym obszarze przez najbliższe dwa lata. Aktualnie projekt programu ochrony ludności i obrony cywilnej podlega uzgadnianiu z ministrem obrony narodowej. Zakończyliśmy już proces uzgadniania go z przewodniczącą Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego. Bardzo więc dziękujemy, panie ministrze, za twórcze negocjacje, których efektem jest m.in. to, że wprowadziliśmy do programu zapis obligatoryjny. Ten zapis stanowi, że na każdym poziomie rozdziału środków 10% będzie musiało być przeznaczone dla organizacji pozarządowych, w tym dla ochotniczych straży pożarnych. Uważam, że to jest krok też w bardzo dobrym kierunku. Sektor samorządowy wraz ze swoim potencjałem stanowi ważny filar i element współpracy ze stroną rządową i samorządową.

W programie ochrony ludności jest również pkt 6, w którym jest mowa o katalogu działań. Jest w nim zwiększenie świadomości społecznej i współpracy na rzecz bezpieczeństwa

przy szerokim zaangażowaniu organizacji pozarządowych w proces budowania odporności społecznej, m.in. poprzez szerokie upowszechnianie wiedzy na temat bezpieczeństwa. Przewidziano, że podjęte zostaną działania mające na celu budowanie odporności społecznej, w tym przede wszystkim szerokie upowszechnianie wiedzy na temat bezpieczeństwa. Udział w koordynowaniu realizacji tych zadań przez organizacje pozarządowe zostanie powierzony przewodniczącemu Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego. Muszę powiedzieć, że ta współpraca rozwija się bardzo dobrze i niezwykle obiecująco. Organizacje pozarządowe realizujące zadania z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej – w tym organizacje będące podmiotami ochrony ludności na podstawie przepisów ustawy i organizacje uznane przez właściwy organ ochrony ludności za podmiot ochrony ludności – będą mogły wspierać przedsięwzięcia organizacji ćwiczeń i szkoleń, jak również organizacji zajęć pozaszkolnych oraz innych form edukacji zgodnie z przepisami ustawy.

Tak jak mówiłem, w programie ochrony ludności przewidziano sześć kluczowych obszarów tematycznych działań i większość z nich dotyczy również jednostek OSP. Szczególnie zwracam tutaj uwagę na obszar nr 3 – utrzymanie i rozwój podmiotów ochrony ludności i organizacji pozarządowych, w tym krajowego systemu ratowniczego gaśniczego. W tym działaniu będzie można zrealizować następujące projekty i przedsięwzięcia: wyposażenie ratowników podmiotów ochrony ludności, zakup sprzętu do działań ratowniczych, zakup sprzętu do ewakuacji, zakup sprzętu logistycznego oraz CBRN, wykorzystanie i utrzymanie wyposażenia, realizacja zadań z zakresu ratownictwa medycznego oraz pomoc humanitarna. Planowany jest zakup wyposażenia oraz uzupełnienie umundurowania specjalnego i wyposażenia osobistego wszystkich strażaków PSP i OSP oraz jednostek wojskowej ochrony przeciwpożarowej przewidzianych do prowadzenia działań ratowniczych. Przewidziano również zakup odzieży ochronnej dla pracowników grup specjalistycznych, zakup i wymianę samochodów ratowniczych gaśniczych z funkcją dostarczania wody do celów bytowych, zakup i wymianę samochodów specjalnych, zakup pojazdów UTV z przyczepą i akcesoriami oraz innego sprzętu, na przykład łodzi ratowniczych z silnikami zaburtowymi, ratowniczych zestawów hydraulicznych, ratowniczych zestawów elektrycznych, pomp wysokiej wydajności do wody czystej i zanieczyszczonej oraz mobilnych agregatów prądotwórczych. Jak państwo widzą, katalog jest niezwykle szeroki.

Równie ważny z punktu zaangażowania ochotniczych straży pożarnych jest obszar czwarty – edukacja, szkolenia oraz baza i zaplecze szkoleniowe. W jego skład wchodzi następujące zadania: edukacja, szkolenie kierowców na potrzeby ochrony ludności i obrony narodowej, publikacje i promocja w obszarze ochrony ludności w ramach obrony cywilnej, badania i rozwój w obszarze ochrony ludności oraz rozwój bazy i zaplecza poligonowego. Bardzo ważnym elementem i narzędziem, który pomaga nam w realizacji tego zadania, a który realizujemy wspólnie z ochotniczymi strażami pożarnymi jest poradnik bezpieczeństwa. Akurat wczoraj odbyło się pierwsze spotkanie konsultacyjne z Zarządem Głównym Związku Ochotniczych Straży Pożarnych. Poradnik bezpieczeństwa został przygotowany wspólnie przez MSWiA, MON i RCB. On będzie takim kompendium wiedzy dla społeczeństwa. Obecnie jest w ostatecznej fazie przygotowania, czyli w fazie poprawek redakcyjnych. W maju przeprowadzimy konsultacje społeczne, a na koniec maja chcemy opublikować ten poradnik w wersji internetowej. Po wakacjach chcemy natomiast wydrukować go i dostarczyć go do każdego gospodarstwa domowego w Polsce.

Dlaczego powstał ten poradnik? Nowa ustawa kładzie duży nacisk na kształtowanie świadomości społeczeństwa oraz promowanie odpowiednich zachowań w obliczu zagrożenia w celu zwiększenia bezpieczeństwa obywateli oraz zmniejszenia bezpośrednich skutków zagrożenia. Finalizowane są obecnie prace redakcyjne nad poradnikiem bezpieczeństwa. Jest to jedno z narzędzi budowanego w Polsce powszechnego systemu gotowości i odporności społeczeństwa na zagrożenia związane z kryzysem i wojną. Poradnik ma na celu zwiększenie świadomości obywateli na temat wszelkiego rodzaju zagrożeń. Poradnik zostanie przygotowany w kilku wersjach językowych i w wersji dla dzieci. Natomiast jego wersja cyfrowa będzie dostępna na utworzonej stronie gov.pl/obrona-cywilna. Przewidujemy również przeprowadzenie wielu kampanii informacyjnych i edukacyjnych, które będą towarzyszyły zarówno promocji tego poradnika, jak i jego wdrażaniu. Przygotowanie społeczeństwa na wyzwanie związane z aktualnymi zagrożeniami to proces długofalowy wymagający podejścia wieloaspektowego

w kształtowaniu właściwych, pożądaných postaw oraz nabywania wiedzy i umiejętności. Proces ten wymaga również odpowiedniego dostosowania przekazu do poszczególnych grup wiekowych oraz stałego monitorowania stanu i jego wdrażania.

Na koniec chcę powiedzieć, że jeżeli chodzi o ochotnicze straże pożarne, to nie tylko te OSP, które są włączone do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, ale wszystkie ochotnicze straże pożarne stanowią razem z PSP trzon i fundament nowoczesnego systemu ochrony ludności i obrony cywilnej, który tworzymy i kształtujemy w Polsce. A jeżeli chodzi o same OSP, to widzimy dla nich bardzo ważną rolę do odegrania we wszystkich czterech fazach zarządzania kryzysowego – zarówno w fazie zapobiegania i przygotowania, czyli szeroko pojętej edukacji, jak i reagowania oraz późniejszej odbudowy. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Bartosz Romowicz (Polska 2050-TD):

Dziękuję bardzo. Dziękuję panu dyrektorowi Robertowi Klonowskiemu, zastępcy dyrektora Departamentu Ochrony Ludności i Zarządzenia Kryzysowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Czy pan komendant Grzegorz Szyszko chciałby zabrać głos? Bardzo proszę.

Zastępca komendanta głównego Państwowej Straży Pożarnej Grzegorz Szyszko:

Dzień dobry, witam państwa. Dziękuję, panie przewodniczący.

Szanowni państwo, tak jak powiedział pan dyrektor, w tej chwili oczekujemy na program ochrony ludności, który powie nam dokładnie w jaki sposób będzie odbywało się finansowanie, co możemy ewentualnie zakupić i jakie środki będą dostępne. Wiemy, że środki będą mogły pochodzić z samorządów albo z MSWiA, poprzez też Państwową Straż Pożarną. Te środki mogą trafiać do jednostek ochotniczych straży pożarnych i być przeznaczone na różne cele. Rozmawiamy w tej chwili już i z ochotnikami, i z naszymi komendami. Chcemy, żeby byli przygotowani na to, że te środki mogą się pojawić nawet w tym roku i wówczas trzeba będzie je wydać do końca roku. Problem polega na tym, że program jest dwuletni – na lata 2025–2026. Musi być jednak rozliczony na koniec roku, przez co obawiamy się, że jeżeli środki przyjdą pod koniec roku, to będzie je bardzo ciężko wydać. Jeśli dostaniemy środki we wrześniu czy w listopadzie, to one nie będą przechodziły na kolejny rok. Trzeba będzie je rozliczyć do końca roku. Może być z tym problem.

Jeśli chodzi o to, co ewentualnie przeznaczylibyśmy dla jednostek OSP, to oczywiście są to te samochody, o których mówił pan dyrektor. My jako Państwowa Straż Pożarna, przygotowujemy się w tej chwili do przekazywania tych samochodów. Mamy nasze zarządzenia wewnętrzne, które mówią, że samochód musi mieć odpowiedni wiek, żeby przekazać go do jednostek OSP. W tej chwili to zarządzenie zostało zmienione, więc będzie taka możliwość, żeby można było przekazać jednostkom OSP nawet młodsze samochody niż te mające 8 czy 10 lat, w zależności od pojazdu. Jeżeli Państwowa Straż Pożarna otrzymałaby pojazdy z programu ochrony ludności, to oczywiście część pojazdów z Państwowej Straży Pożarnej zostałaby przekazanych.

W chwili obecnej pracujemy też nad ustaleniem, jaki powinien być standard w jednostkach OSP i jakie pojazdy miałyby posiadać te jednostki. Wiemy, że podczas działań związanych z Ukrainą czy przy pożarach i powodziach sprawdzają się małe busy 9-osobowe. Chcielibyśmy, żeby jednostki OSP zaopatrzyły się w naprawę w dużą liczbę takich busów. Nie mówię więc tylko o samochodach ratowniczo-gaśniczych. Oczywiście one są jak najbardziej potrzebne, ale widzimy też zapotrzebowanie na te samochody 9-osobowe, takie minibusy. One przydają się również do innych celów, na przykład dla młodzieżowych drużyn pożarniczych czy do akcji powodziowych, akcji humanitarnych. Uważamy więc, że byłby to dobry kierunek, gdyby jednostki OSP posiadały takie pojazdy. Jeżeli tylko się uda, to chcemy, żeby mogły je nabywać.

Oczywiście rozmawiamy też o sprzęcie ochrony osobistej i o innym sprzęcie ratowniczo-gaśniczym, tak jak wspominał o tym pan dyrektor. Dobrze by było, gdyby jednostki OSP można było wesprzeć pod względem budowlanym. Z doświadczeń ukraińskich wiemy, że w miejscowościach, które są na obszarze wojennym i na obszarach powodziowych występują zaniki prądu, występują *blackouty*. Jednostki ochotniczych straży pożarnych mogłyby stanowić pewnego rodzaju huby przeciw tym *blackoutom*. Można by je tak przygotować, żeby można było tam wydać żywność, żeby ktoś mógł się tam przespać, żeby ktoś mógł naładować telefon czy obejrzeć telewizję. W ten sposób można by było też przekazywać

wiadomości z mediów, można by było dotrzeć do mieszkańców. Chodzi o to, żeby mieszkańcy mieli taki hub, do którego mogą przyjść i być pewni, że na pewno otrzymają tam pomoc. Te jednostki trzeba by było do tego przygotować. Jest wiele problemów budowlanych, które należałoby naprawić. Dobrze by, więc było, żeby przeznaczyć na to środki.

Dyrektor mówił już o promocji społecznej, czyli również o młodzieżowych drużynach pożarnych. Myślę, że zarząd główny wie, że można by było przeznaczyć środki na obozy dla młodzieżowych drużyn pożarniczych. Na tych obozach byłby przygotowany specjalny program dotyczący ochrony ludności. Można by było szkolić młodzież z takiego zakresu, który później byłby przydatny w czasach kryzysu, zaczynając od tych spraw ratownictwa medycznego, poprzez przygotowania do ciężkich czasów, przygotowania do *blackoutu* itd., itd. Myślę, że przydałyby się nawet jakieś krótsze, 3–4 dniowe obozy dla takich drużyn, a nie tylko te wakacyjne 2-tygodniowe. Rozmawiałem z młodzieżowymi drużynami pożarniczymi o tym, że przydałyby się na pewno też takie krótsze wyjazdy.

Dyrektor mówił już o szkoleniach, że związek może je realizować. Mamy jeszcze jeden ważny problem. To jest reklamacja. Chcielibyśmy, żeby pamiętać o tym, że strażacy niejednokrotnie pełnią kilka funkcji. Strażak jest i strażakiem Państwowej Straży Pożarnej, i strażakiem ochotnikiem, i ratownikiem medycznym, a poza tym jeszcze jest komendantem gminnym i pomaga również w gminie. W przypadku „W” może się zdarzyć, że zostanie inne zadanie z Państwowej Straży Pożarnej, jeżeli to jest mój człowiek, lub jeżeli tam pracuje, z gminy czy ze szpitala. Wtedy będzie musiał realizować to zadanie 24 godziny na dobę i nie będzie dostępny w jednostkach ochotniczej straży pożarnej. Chcielibyśmy jako PSP, żeby było jasne, gdzie może być który strażak w czasie „W”. Chodzi o to, żeby nie okazało się, że ostatecznie wójt nie może użyć nikogo do ochotniczej straży pożarnej w danej wsi. To powinno być w jakiś sposób rozwiązane i przygotowane w tej chwili na etapie prawnym. To tyle ode mnie, dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Bartosz Romowicz (Polska 2050-TD):

Dziękuję bardzo panu komendantowi.

Bardzo proszę o zabranie głosu druhnę Annę Wesołowską, dyrektor zarządu wykonawczego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Dyrektor zarządu wykonawczego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej Anna Wesołowska:

Dziękuję bardzo. Szanowny panie przewodniczący, szanowna Komisjo, szanowni goście, panie komendancie, ochotnicze straże pożarne odgrywają bardzo ważną rolę w obronie cywilnej. Możemy śmiało powiedzieć, że obrona cywilna nie istnieje bez ochotniczych straży pożarnych.

Przyłączam się do głosu przedmówców – do głosu pana dyrektora i do głosu pana komendanta – że trzeba wesprzeć ochotnicze straże pożarne. Trzeba wzmocnić ten potencjał całej armii ludzi, wolontariuszy, którzy stoją już na straży bezpieczeństwa i porządku. Trzeba pamiętać, że straże pełnią w tej chwili te funkcje wolontarystycznie. Natomiast w sytuacji kryzysowej muszą być na tyle silne i wyposażone, żeby były w stanie służyć oraz zapewnić bezpieczeństwo i społeczeństwu, i państwu. Tak jak podkreślił pan komendant, jak najbardziej trzeba budować strażnice, które będą spełniały odpowiednie funkcje.

Istotne jest też to, że role muszą być tak wydzielone, żeby w ochotniczej straży pożarnej były osoby, które będą mogły pełnić te funkcje, do których są przypisane. W tym momencie niejasny podział tego, gdzie dana osoba może być zadysponowana, powoduje dysonans. Pojawia się pytanie, czy ochotnicze straże pożarne nie zostaną bez sił i bez zabezpieczenia w postaci podmiotów, które będą mogły pełnić odpowiednie funkcje.

Co jeszcze jest istotne? Pamiętajmy, że ochotnicza straż pożarna to także młodzież. Jest to więc wszelka edukacja, szerzenie wiedzy już od najmłodszych lat. To są nie tylko młodzieżowe drużyny, ale także dziecięce drużyny pożarnicze. Kluczowe jest więc dla nas budowanie tej tożsamości i świadomości społecznej. Ochotnicze straże pożarne skupiają się na małych społecznościach, gdzie taką świadomość możemy budować od małego.

Istotne jest także to, żeby odpowiednio systemowo finansować ochotnicze straże pożarne z budżetu centralnego i z funduszy kryzysowych, tak żeby utrzymywać strażaków OSP ze struktur bezpieczeństwa państwa. Ważne przy budowaniu planów ewakuacji i planów krajowych jest włączenie ochotniczych straży pożarnych jako podmiotu ochrony ludności

i obrony cywilnej. Chodzi o to, żebyśmy byli uwzględnieni, żebyśmy mogli razem współtworzyć plany, które są niestety niezbędne na czas „W”. To chyba tyle. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Bartosz Romowicz (Polska 2050-TD):

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa parlamentarzystów...? Bardzo proszę.

Poseł Zbigniew Sosnowski (PSL-TD):

Panie przewodniczący, panie komendancie, panie ministrze, dostojni goście, panie i panowie, chcę podziękować panu ministrowi, panu komendantowi i pani dyrektor za obrazowe i konkretne przedstawienie problemu.

W wypowiedzi pana komendanta spodobała mi się jedna rzecz, o której mówię już od przynajmniej kilku lat, a co do której według mnie nikt do tej pory nie chciał mnie słuchać. Pan komendant zwrócił uwagę, że czas najwyższy, żeby do OSP kupować busiki 9-osobowe. Oczywiście one mogą być wyposażone w motopompę i taki podstawowy sprzęt. Rzeczywiście w Polsce mamy mnóstwo jednostek ochotniczych straży pożarnych, które nigdy nie będą odgrywały jakiegś istotnej roli w typowych działaniach ratowniczo-gaśniczych, bowiem nie mają zdolności operacyjnej. Mamy mnóstwo jednostek, gdzie jest tylko jeden, dwóch czy trzech strażaków przeszkolonych, a reszta to po prostu strażacy. Jednak w sytuacjach kryzysowych jest bardzo ważne, żeby oni mieli czym pojechać, żeby mieli niezbędny sprzęt do konkretnych działań, które są rzadkie, nietypowe, ale o dużej skali. Mam na myśli czas pokoju, ale jakieś wichury, jakieś deszcze nawalne czy pożar w parku. To pokazuje... Moi drodzy, mam świadomość, że oczekiwania strażaków są takie, że wszyscy chcieliby mieć piękne, nowoczesne średnie wozy ratowniczo-gaśnicze, a daj Boże nawet wozy ciężkie w prawie każdej jednostce. Tylko to nie ma sensu, bo trzeba patrzeć od strony ekonomicznej.

Kolejna rzecz. Cieszy mnie to, co powiedział pan komendant, czyli że zmieniany jest ten czasookres przekazywanych pojazdów. Rzeczywiście powinniśmy dojść do takiego wniosku w Polsce. Nowe samochody powinny iść do PSP i krajowego systemu, a pozostałe jednostki powinny być zaopatrywane w te samochody, które mają 8 czy 10 lat. Wszyscy tu obecni doskonale wiemy, że one potem w OSP służą jeszcze 20 lat albo i więcej. Trzeba więc patrzeć od strony ekonomicznej. To mi się w tych waszych wypowiedziach bardzo podoba, dziękuję za to. Wreszcie mówimy tak, jak jest. Już nie mówimy tylko tak, jak do tej pory, czyli że tylko wozy ciężkie. To jest takie praktyczne podejście do rzeczywistości, za które bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Bartosz Romowicz (Polska 2050-TD):

Dziękuję bardzo. Dołączę do tego głosu, tym bardziej, że naprawdę coraz częściej słyszymy wśród samych strażaków ochotników, że to nie o to chodzi, żeby kupić samochód za 1,5 mln złotych. Można kupić sobie cacko czy zabawkę za 1,5 mln złotych, która wyjedzie 10 razy w ciągu 5 lat. Naprawdę. Chyba lepiej jednak zainwestować w państwową straż pożarną, tak żeby miała najnowszy, najlepszy sprzęt. To, co jest przekazywane przez PSP dla OSP, naprawdę będzie zupełnie wystarczające. Myślę, że dochodzimy do tego momentu, w którym klasa polityczna zaczyna to rozumieć, panie komendancie. Jeżeli więc taka jest inicjatywa ze strony komendanta głównego, to jest to ten moment. Teraz jest moment na to, żebyśmy to zrobili. Wydaje się, że po nasyceniu niektórych jednostek przez Fundusz Sprawiedliwości, zwłaszcza tych jednostek, które mają wątpliwą liczbę kierowców, wątpliwą liczbę miejsc garażowych i wielu innych czynników, nastąpił moment, abyśmy to zrobili.

Szanowni państwo, chciałbym bardzo podziękować zarówno panu dyrektorowi i panu komendantowi, jak i pani dyrektor zarządu wykonawczego, ponieważ temat OSP i obrony cywilnej będzie się pojawiał wielokrotnie. Jestem przekonany, że strażacy ochotnicy czekają na to, jakie zakupy będą finansowane ze środków z ustawy o ochronie cywilnej i obronie ludności, bo mówi się o tym dużo. Myślę, że ten plan zakupów, który został wprowadzony ustawą, jest jak najbardziej oczekiwany. Czy ktoś z Państwa chciałby jeszcze zabrać głos?

Bardzo proszę, pan dyrektor Robert Klonowski.

Zastępca dyrektora departamentu MSWiA Robert Klonowski:

Dopowiem, że rzeczywiście zgadzam się w tej kwestii z panem posłem. Teraz po prostu wzięliśmy się za robienie roboty w tym obszarze. Myślimy po gospodarsku i załatwiamy te

sprawy, które niestety przez wiele lat leżały odłogiem. Nie można było, ktoś nie chciał, nie mógł, nie potrafił... Nieważne. Teraz to robimy.

Teraz jedna z kolejnych rzeczy, które moi przedmówcy rzeczywiście podkreślali, czyli kwestia mobilizowania ochotników i podwójnej mobilizacji co niektórych strażaków, a może nawet całej sporej grupy. Chcę powiedzieć, że w ustawie też zmierzaliśmy się z tym problemem i przewidzieliśmy rozwiązanie tego problemu. Będzie utworzony w Polsce tzw. korpus ochrony cywilnej. W tej ustawie jest przewidziane, kto wchodzi do tego korpusu. Oczywiście z mocy ustawy wchodzi do niego m.in. wszyscy strażacy PSP. Jeżeli chodzi o strażaków OSP, to proces włączania ich do korpusu będzie przebiegał tak, że będą zgłaszani poprzez urzędy gmin i starostów do wojewodów. Tam będzie robiony pierwszy etap weryfikacji. Wojewodowie będą sprawdzali, czy dany ochotnik ma przydział mobilizacyjny we współpracy z Wojskowym Centrum Rekrutacji. Jeżeli uzyskamy pozytywną opinię Wojskowego Centrum Rekrutacji, że człowiek jest do wzięcia, czyli do zagospodarowania w obszarze ochrony ludności, to będzie otrzymywał przydział mobilizacyjny obrony cywilnej oraz będzie mu wydawana karta tożsamości. Jest to też zapisane w MON-ie. Niestety nie udało się wywalczyć takiego zapisu na sztywno, że oni są nie do ruszenia przez armię. Natomiast jest zapis ustawowy, że oni są do ruszenia, ale tylko w ostatecznej konieczności. Rzeczywiście doszliśmy więc już w myśleniu o państwie i o bezpieczeństwie państwa do takiego momentu, że wiemy, że państwo musi funkcjonować nie tylko na froncie. Jeśli państwo ma funkcjonować na froncie, to musi sprawnie funkcjonować całe zaplecze, cały aparat państwowy. Muszą funkcjonować wodociągi, muszą być wywożone śmieci, muszą funkcjonować urzędy. To wszystko muszą robić ludzie. Musimy więc wydzielić korpus obrony cywilnej z całej tej grupy, która ma przydziały mobilizacyjne. To też będzie się więc działo, ale wszystko w swoim czasie. Ewidencja obrony cywilnej ma być i będzie do końca tego roku.

Przewodniczący poseł Bartosz Romowicz (Polska 2050-TD):

Dziękuję bardzo panu dyrektorowi.

Bardzo proszę pana Marka Krawczyka, podsekretarza stanu w Kancelarii Państwa Rady Ministrów.

Podsekretarz stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Marek Krawczyk:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Szanowni państwo, reprezentuję ministra do spraw społeczeństwa obywatelskiego, przewodniczącego Komitetu ds. Pożytku Publicznego, czyli jeden z tych trzech organów, które uzgadniają program ochrony ludności i obrony cywilnej. Chciałem powiedzieć, że przede wszystkim bardzo się cieszę z dobrej współpracy i z MSWiA, i z MON-em, i z Państwową Strażą Pożarną, i ze strażakami ochotnikami. Rzeczywiście jest tu bardzo dużo zadań. Rzeczywiście szczególnie ważny jest dla nas ten obszar, o którym mówił tutaj pan dyrektor, czyli obszar szkoleń. Bardzo się cieszę, że w tym programie znalazły się wydzielone środki, które trafią do szeroko rozumianych organizacji pozarządowych. Wszyscy mamy jednak pełne przekonanie, że w zdecydowanej większości będą to ochotnicze straże pożarne, które z racji swojej funkcji są predestynowane na podmiot prowadzący te szkolenia.

Dziękuję więc za uaktualnienie naszej dzisiejszej wiedzy. Cieszę się, że postępują uzgodnienia i prace nad dokumentami wykonawczymi do ustawy. Pewnie tutaj rozpoczniemy teraz jako przewodniczący Komitetu Spraw Pożytku Publicznego, współpracę ze związkiem. Chcemy podjąć intensywne działania. Tak jak wspomnieli panowie z Państwowej Straży Pożarnej, ta roczna perspektywa budżetu programu powoduje, że tego czasu jest bardzo mało. Jeżeli chcemy rozsądnie wydawać te środki – a musimy wydać je zgodnie z programem – to musimy mocno się za to zabrać i inicjować zaraz konkretne działania, również właśnie w tym obszarze szkoleniowym. Bardzo więc dziękuję, panie przewodniczący, za to dzisiejsze spotkanie i za tę wymianę informacji. Mam nadzieję, że dalej będziemy dobrze współpracować. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Bartosz Romowicz (Polska 2050-TD):

Dziękuję bardzo, panie ministrze.

Bardzo proszę, pan przewodniczący Sosnowski.

Posel Zbigniew Sosnowski (PSL-TD):

Panie przewodniczący, szanowni państwo, powiem bardzo króciutko. Teraz mi się coś przypomniało i dobrze by było, żebyśmy powtarzali to jak mantrę. Pan komendant zwrócił uwagę, że w przestrzeni publicznej powinno utrwalić się to, że remizy OSP mają być hubami przyszłości. Trzeba już o tym dużo mówić i rzeczywiście to realizować.

Druga rzecz. Moi drodzy, jestem praktykiem i wiem, że kiedyś młodzieżowe drużyny pożarnicze miały na obozach prawdziwe strażackie szkolenie. Niestety w ostatnich latach te obozy, które miały miejsce, miały już niewiele wspólnego ze szkoleniem w zakresie ochrony przeciwpożarowej. Tak jak wspomniała chyba pani dyrektor, czas najwyższy, żeby wrócić do tego, co było rzeczywiście sednem sprawy. To nie ma być tylko udawanie, że są młodzieżowe drużyny, bo co z tego? W takim razie każdy mógłby sobie jechać na obóz. Chodzi o to, żeby młodzieżowe drużyny pożarnicze podczas tego wypoczynku realizowały konkretny program. Trzeba do tego wrócić. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Bartosz Romowicz (Polska 2050-TD):

Dziękuję bardzo.

Myślę, że naszym największym wyzwaniem jest to, żebyśmy znaleźli środki na budowę nowych remiz. To jest jedyny obszar, jeśli chodzi o OSP, w którym nie dysponujemy dzisiaj żadnymi środkami ani zewnętrznymi, europejskimi, ani krajowymi. Myślę, że słyszymy to na każdym spotkaniu. O tym będziemy jednak rozmawiać na kolejnych posiedzeniach naszej podkomisji.

Chciałbym tylko przypomnieć, że wczoraj Komisja Administracji i Spraw Wewnętrznych przekazała do rozpatrzenia druk poselski dotyczący legitymacji OSP. Najbliższe posiedzenie podkomisji będzie dotyczyło właśnie rozpatrzenia tego druku, więc zachęcam do udziału w posiedzeniu podkomisji.

Dzisiaj, w związku z wyczerpaniem porządku dziennego, zamykam posiedzenie podkomisji stałej ds. rozwoju i promocji ochotniczych straży pożarnych. Dziękuję bardzo.